Publicat pe (https://www.bnm.md)

24.01.2025

Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada 2025–2026

Prioritățile în supravegherea bancară pentru perioada 2025-2026 reflectă strategia pe termen mediu a Băncii Naționale a Moldovei (BNM) pentru următorii doi ani în domeniul supravegherii băncilor. Acestea sunt revizuite anual și se bazează pe o analiză exhaustivă a principalelor riscuri și vulnerabilități în activitatea entităților supravegheate. Totodată, la stabilirea priorităților supravegherii bancare se iau în considerare și rezultatele procesului de supraveghere și evaluare (SREP), precum și progresele înregistrate în realizarea priorităților stabilite în perioadele anterioare. Aceste priorități asigură o alocare eficientă a resurselor disponibile pentru procesul de supraveghere bancară și, la necesitate, pot fi ajustate, în funcție de evoluția spectrului de riscuri.

În anul 2024, BNM a continuat eforturile de a consolida stabilitatea și reziliența sistemului bancar, utilizând în mod eficient instrumentele, procedurile și măsurile de supraveghere disponibile. Ca urmare, sistemul bancar al Republicii Moldova înregistrează poziții solide cu privire la capital și lichiditate.

Reformele implementate în ultimii ani au fortificat sectorul bancar, asigurând menținerea indicatorilor prudențiali în limitele reglementate, în pofida unor factori externi nefavorabili.

În contextul existenței unor riscuri de natură individuală și macroeconomică, BNM a stabilit, pentru anii 2025-2026, cele mai importante domenii în procesul de supraveghere bancară atât în cadrul supravegherii din oficiu, cât și al inspecțiilor pe teren, în vederea asigurării că eforturile concentrate ale supraveghetorilor conduc la identificarea, evaluarea și gestionarea corespunzătoare a riscurilor relevante.

Astfel, procesul de supraveghere bancară se va axa, în principal, asupra următoarelor domenii-cheie:

- I. Guvernanța corporativă
- II. Riscul de credit
- III. Riscul IRRBB
- IV. Riscul operațional (fraude/evenimente externe/erori în procesele externalizate)
- V. Derularea exercițiului de testare la stres de tip bottom-up
- VI. Analiza, evaluarea și soluționarea vulnerabilităților aferente sistemelor de plăți și de decontare și serviciilor de plată
- VII. Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului
- VIII. Riscul asociat tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor (TIC)

I. Guvernanța corporativă

Guvernanța corporativă joacă un rol-cheie în asigurarea unei administrări prudente și sănătoase a unei bănci. O guvernanță corporativă eficientă stă atât la baza managementului eficient al riscurilor, cât și a încrederii publicului în bănci individuale și în sistemul bancar per ansamblu. Domeniile pe care se va axa

supravegherea bancară în anii 2025 - 2026 în domeniul guvernanței corporative sunt: cadrul general de administrare a activității, cultura corporativă și cultura privind riscurile, organizarea și funcționarea organului de conducere. Banca Națională a Moldovei va evalua: dacă băncile au o structură organizațională adecvată și transparentă, precum și dacă au implementat mecanisme de administrare potrivite; dacă băncile au o cultură corporativă solidă și adecvată pentru amploarea, complexitatea și natura activității sale, precum și dacă se bazează pe valori fiabile și clar exprimate, care țin cont de apetitul la risc al băncilor; dacă organul de conducere dă dovadă de un grad suficient de angajament și independență și evaluează în permanență cadrul de administrare internă; se va evalua interacțiunea dintre consiliu și organul executiv; potențialele conflicte de interese la nivelul organului de conducere și gestionarea adecvată a acestora etc.

II. Riscul de credit

În contextul riscurilor externe persistente mai mulți ani la rând, în special cele geopolitice, provocările legate de criza energetică și de aspectele ce țin direct de economia din țările parteneri comerciali, în anii 2025-2026 riscul de credit va continua să fie un domeniu de interes sporit pentru procesul de supraveghere. Calitatea portofoliului de credite influențează direct capitalul băncilor, întrucât aceasta determină nivelul provizioanelor necesare pentru acoperirea pierderilor din credite neperformante.

Având în vedere efectele potențiale ale crizei energetice, capacitatea de plată a unor debitori ar putea fi afectată și ar putea genera cazuri de neonorare a obligațiilor financiare față de creditori, rezultând o posibilă deteriorare a calității activelor băncilor. Totodată, BNM și băncile au o politică de durată cu privire la fortificarea fondurilor proprii, respectiv potențialul impact negativ al acestor credite va putea fi absorbit.

Supraveghetorii vor continua să evalueze din oficiu, în cadrul SREP, politicile de creditare ale băncilor, pentru a se asigura că acestea continuă a fi solide și conforme cu reglementările în vigoare și cu profilul de risc, iar riscurile sunt identificate și gestionate adecvat.

Pe parcursul a 11 luni ale anului 2024 a fost înregistrată o relansare a creditării. Astfel, portofoliul de credite s-a majorat cu 21,9%, până la 77 875,8 mil. lei, preponderent ca urmare a majorării creditelor acordate persoanelor fizice. E de menționat că aceste credite au crescut circa de 4 ori față de aceeași perioadă a anului 2023.

În contextul relansării creditării, BNM va asigura în continuare un mediu de creditare sănătos și sustenabil, prin reglementări prudente, monitorizare și intervenție acolo unde este cazul. Pentru ca relansarea creditării să fie sustenabilă și benefică, este crucial ca băncile să respecte cele mai înalte standarde de creditare. Astfel, se va asigura nu doar dezvoltarea economică, dar și stabilitatea financiară pe termen lung.

Adițional, evaluările în cadrul controalelor pe teren vor include verificarea caracterului adecvat și soliditatea practicilor de clasificare și provizionare a creditelor (inclusiv a celor acordate persoanelor fizice) pentru a asigura recunoașterea în timp util a potențialelor dificultăți financiare. O atenție aparte se va acorda evaluării procedurilor de acordare și monitorizare, precum și dinamicii diferitelor produse de creditare în raport cu apetitul la risc al băncilor, de asemenea, recuperării creditelor, mai ales în cazul creditelor de consum care, în mare parte, sunt acordate fără garanții materiale.

III. Riscul IRRBB

Riscul IRRBB, în contextul vulnerabilităților externe, rămâne și în anul 2025 un domeniu de interes sporit în procesul de supraveghere, întrucât modificările adverse ale ratelor dobânzii pot afecta profiturile și capitalul băncilor. Astfel, și în anul 2025, riscul IRRBB va fi verificat în vederea evaluării corectitudinii efectuării

calculelor de către bănci privind modificarea potențială a valorii economice ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii, precum și a măsurilor și instrumentelor adoptate de către bănci pentru gestionarea acestui risc.

Pe parcursul a 11 luni ale anului au fost înregistrate micșorări ale ratelor medii la dobânzile aferente creditelor în moneda națională de la 10,22% la 31.12.2023 până la 8,27% la 30.11.2024, și ale ratelor medii la creditele în valută de la 6,79 la 31.12.2023 până la 5,82% la 30.11.2024. Totodată, în perioada menționată s-au micșorat și ratele medii la depozitele în moneda națională de la 4,13% la 31.12.2023 până la 3,23% la 30.11.2024 și ratele medii la depozitele în valută de la 2,21% la 31.12.2023 până la 1,62% la 30.11.2024.

Astfel, în contextul modificării ratelor medii la credite și depozite este important ca băncile să poată gestiona corect modificarea ratelor medii la credite și depozite pe toate benzile de scadență. În cazul în care băncile nu sunt pregătite să gestioneze această presiune pe venituri, riscă să devină vulnerabile din punct de vedere financiar, ceea ce poate afecta stabilitatea întregului sistem bancar.

IV. Riscul operațional (fraude/evenimente externe /erori în procesele externalizate)

Riscul operațional reprezintă o prioritate centrală în supravegherea bancară, având implicații semnificative asupra încrederii în sectorul bancar. Fraudele pot genera pierderi financiare considerabile atât pentru bănci, cât și pentru clienți, iar incidentele operaționale majore, precum pierderea datelor sau neexecutarea anumitor operațiuni esențiale pot avea un impact grav asupra reputației instituțiilor financiare. Acest tip de evenimente poate eroda încrederea publicului și a investitorilor, amplificând riscurile sistemice.

În contextul creșterii dependenței de furnizorii externi, odată cu externalizarea proceselor critice, cum ar fi cele legate de tehnologia informației, plăți sau suportul pentru clienți, riscurile operaționale se extind semnificativ. Externalizarea implică provocări precum pierderea controlului asupra operațiunilor esențiale, vulnerabilități în securitatea cibernetică și protecția datelor, precum și dificultăți în asigurarea continuității afacerii în cazul defecțiunilor sau insolvenței furnizorilor.

Un aspect crucial pentru reducerea acestui risc este asigurarea unui nivel înalt de control al riscului și o transparență referitor la aceste procese. Raportarea internă promptă și eficientă a incidentelor operaționale, însoțită de măsuri corective adecvate, contribuie la protejarea integrității sectorului financiar. Totodată, BNM va avea un rol esențial în promovarea bunelor practici și în reducerea riscurilor asociate prin impunerea unor standarde riguroase de conformitate.

V. Derularea exercițiului de testare la stres de tip bottom-up

Rezultatele exercițiului de testare la stres bottom-up desfășurat în 2024 au evidențiat un nivel ridicat de reziliență al sectorului bancar, precum și al băncilor individuale față de riscurile simulate. Totodată, acest exercițiu a facilitat un dialog constructiv între bănci și BNM privind modelele utilizate. În calitatea sa de autoritate de supraveghere, BNM rămâne angajată în consolidarea continuă a cadrului de testare la stres aplicat băncilor.

Pentru anul 2025, BNM planifică organizarea unei noi runde de testare la stres de tip bottom-up. În cadrul acestui exercițiu, băncile vor trebui să simuleze impactul cel puțin al unui scenariu de bază și al unui scenariu advers, utilizând propriile modele interne. Scenariile și ipotezele aferente tratamentului anumitor elemente de bilanț vor fi elaborate și furnizate de BNM.

VI. Analiza, evaluarea și soluționarea vulnerabilităților aferente sistemelor de plăți și de decontare și serviciilor de plată

Controlul și monitorizarea riscurilor asociate funcționării sistemelor de plăți și de decontare, precum și activității de prestare a serviciilor de plată reprezintă o componentă importantă a procesului de supraveghere realizat de BNM, în special în contextul digitalizării serviciilor de plată și complexității ce derivă din implementarea, în anul 2025, a conceptului de open banking.

În cadrul procesului de monitorizare și control al sistemelor de plăți și de decontare și serviciilor de plată, o atenție sporită urmează a fi acordată acțiunilor întreprinse de către prestatorii de servicii de plată în scopul asigurării continuității și eficienței activității desfășurate în sistemele de plăți, precum și a acțiunilor întreprinse de către aceștia în vederea sporii încrederii utilizatorilor serviciilor de plată în instrumentele de plată fără numerar. În acest context, Banca Națională își va concentra eforturile asupra următoarelor aspecte:

- monitorizarea și evaluarea infrastructurilor pieței financiare și analiza rezilienței operaționale a băncilor, în calitate de participanți la aceste infrastructuri;
- monitorizarea participării băncilor, în calitate de prestatori de servicii de plată, la schemele și aranjamentele de plată, emiterea, punerea în circulație și/sau acceptarea instrumentelor de plată, precum și verificarea activității acestora prin prisma relațiilor contractuale cu entități terțe implicate în procesul de prestare a serviciilor de plată;
- monitorizarea aplicării de către bănci, în calitate de prestatori de servicii de plată, a procesului de autentificare strictă a clienților și verificarea activității acestora privind prestarea serviciilor de plată prin intermediul instrumentelor de plată electronice cu acces la distanță;
- evaluarea tendințelor indicatorilor pieței de carduri în contextul plafonării comisioanelor interchange prin HCE nr.180/2019 a BNM și verificarea implementării corespunzătoare a comisioanelor.

Acțiunile preconizate sunt menite să contribuie la consolidarea sistemului de plăți din Republica Moldova și la gestionarea eficientă de către prestatorii de servicii de plată a riscurilor operaționale și de lichiditate, precum și să faciliteze implementarea unor noi servicii și instrumente de plată, să consolideze caracterul inovator și să sporească securitatea serviciilor de plată, încurajând utilizarea plăților fără numerar.

VII. Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

Pe parcursul anilor 2025-2026, BNM va continua să implementeze măsuri pentru asigurarea unui sistem eficient de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului atât în sectorul bancar, cât și în instituțiile financiare nebancare aflate sub supravegherea sa.

În acest sens, BNM, va utiliza abordarea bazată pe risc pentru alocarea proporțională a resurselor și a acțiunilor de supraveghere, care vizează monitorizarea vulnerabilităților și a amenințărilor specifice sectoarelor supravegheate. Astfel, se va asigura o monitorizare și intervenție adaptată riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului asociate fiecărui sector în parte.

Un accent deosebit va fi pus pe verificarea măsurilor implementate de entități pentru a identifica și evalua corect riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului, a măsurilor de precauție față de clienți, de identificare și raportare a tranzacțiilor și activităților suspecte către autoritatea competentă, de păstrare a datelor și a acțiunilor întreprinse pentru îmbunătățirea sistemul de control intern.

De asemenea, în cadrul activităților de supraveghere, BNM va monitoriza mecanismele dezvoltate de

entități pentru identificarea clienților și tranzacțiilor cu risc sporit, inclusiv în cazul persoanelor expuse politic, al clienților nerezidenți și al celor cu structuri de proprietate complexe sau neclare. Un alt obiectiv important va fi identificarea beneficiarilor efectivi ai clienților.

BNM va urmări cu atenție implementarea de către entitățile supravegheate a politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea măsurilor restrictive internaționale și va evalua eficiența controalelor implementate pentru prevenirea riscurilor de eludare a sancțiunilor internaționale.

În vederea îmbunătățirii cunoștințelor angajaților entităților supravegheate BNM va organiza sesiuni informative, axate pe implementarea eficientă a cerințelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Aceste sesiuni vor include aspecte legate de identificarea și verificarea identității clienților prin intermediul mijloacelor electronice.

În același context, pentru a-și îmbunătăți capacitățile interne de supraveghere în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, BNM va continua dezvoltarea abilităților angajaților în identificarea riscurilor specifice și utilizarea soluțiilor informatice specializate. Totodată, vor fi continuate activitățile de cooperare cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul Fiscal de Stat și alte autorități relevante, pentru a spori schimbul de informații și a preveni utilizarea sistemului bancar și financiar nebancar în scopuri de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

VIII. Riscul asociat tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor (TIC)

Riscurile legate de TIC și reziliența operațională necesită o supraveghere continuă și constantă, având în vedere potențialul lor de a genera un impact semnificativ.

Supravegherea în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) este crucială pentru asigurarea securității, rezilienței operaționale și conformității băncilor cu reglementările în vigoare, având în vedere riscurile tot mai complexe asociate digitalizării și amenințărilor cibernetice. Aceasta include identificarea și gestionarea riscurilor TIC, analiza eficienței controalelor aplicate și sprijinirea băncilor în adaptarea la provocările tehnologice actuale.

Pentru anii 2025-2026, BNM planifică evaluări ale situației TIC din băncile licențiate, punând accent pe domenii-cheie precum guvernanța, gestionarea vulnerabilităților, monitorizarea serviciilor și sistemelor critice, testarea planurilor de continuitate a activității, realizarea testelor de penetrare, gestiunea serviciilor externalizate.

De asemenea, BNM va extinde utilizarea supravegherii off-site prin intermediul unui chestionar detaliat, menit să identifice riscurile majore și să monitorizeze măsurile implementate.

Prin aceste acțiuni, Banca Națională a Moldovei sprijină băncile licențiate în consolidarea rezilienței lor, asigurând capacitatea de a gestiona riscurile, de a răspunde provocărilor și de a menține continuitatea operațiunilor.

2024

— Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2024 [1]

2023

— Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2023 [2]

2022

— Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2022 [3]

2021

— Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2021 [4]

2020

— Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2020 [5]

2019

— Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2019 [6]

2018

— Prioritățile supravegherii bancare ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2018 [7]

2017

— Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2017 [8]

Vezi și

Tag-uri

depozite [9]
credite [10]
statistica [11]
capitalul [12]
activele [13]
lichiditatea [14]
soldul creditelor [15]
profitul băncilor [16]

banca [17]

Sursa URL:
https://www.bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-perioada-2025-2026

Legături conexe:

[1] https://www.bnm.md/ro/content/psb [2] https://www.bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2023 [3] https://www.bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2022 [4] https://www.bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2021 [5] https://www.bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2020 [6] https://www.bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2019 [7] https://www.bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherii-bancare-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2018 [8] https://www.bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei [9] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=depozite [10] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=credite [11] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=statistica [12] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=capitalul [13] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=activele [14] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=lichiditatea [15] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=soldul creditelor [16] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=profitul băncilor [17] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=banca